

סנהדרין ע

עניין: יין הוא בנסתר

יד רמה

מים ומחצה יין, בשר בשיל ולא בשיל כבשר כובי דאכלי גנבי בשר שגנבים רגילין לאכול בחנויות ביני כובי בין החביות של יין כדי שיהא היין מצוי להם לקנות ולשתות ואין הבשר מבושל כל צרכו לפי שאין להם שהות כדאמרינן

מהר"ל חידושי אגדות

לא נברא יין אלא לנחם (ע' ע"א). א"ר חנן לא נברא אבילים וכו'. פירוש יין בעולם אלא לנחם אבילים היין אינו ראוי לעולם ולשלם שכר לרשעים. הוזה, כי היין יש בו עניין

אלקי שהרי הוא משמח אלקים ואנשים. ודבר זה יכול האדם לדעת ולהבין שהוא יוצא מן פנימית הענב שהוא נסתר, מורה על שהיין יש לו מקום נסתר אינו מן העולם בנגלה. ולפיכך כאשר אמרו ז"ל על השכר הנסתר שיהיה לצדיקים לעתיד לבא, אמרו (לקמן צ"ט א') יין המשומר בענביו, כלומר כי השכר לצדיקים הוא (והוא) נסתר שאין העין שולט בו ולכך אמר על זה (ישעי' ס"ד) עין לא ראתה אלקים זולתך. והיין שבעולם הזה שיוצא מפנימית הענב ויש בו ענין רוחני, לא היה ראוי בעה"ז רק לנחם בו אבילים שהגיע לו מיתה באחד מקרוביו, והיין מפקח אותו ומשיב נפשו עליו. ולדבר זה צריך דבר כמו זה שאינו מן עולם הזה, כי המיתה נטילת נפש הוא מצד עולם הזה, והיין שהוא יוצא מפנימית הענב מפקח אותו ומשיב את נפשו עליו כאלו היה גובר על העולם. וכן לתת שכר לרשעים שיקחו חלקם שראוי להם בעולם הבא, הם אוכלין אותו בעולם הזה. ולדבר זה ראוי היין שהוא נסתר שהוא מעין עה"ב, שהרי השכר של עולם הבא הוא יין המשומר בענביו ר"ל הוא טוב הצפון, והרשעים שאוכלים עולמם בעולם הזה ראוי שיהיה שברם טוב הצפון הוא היין שיוצא מפנימית הענב.

מהר"ל הלכות יין נסך

- סוף ספר גבורות ה'

נסתרת. ואין לך בכל המשקין שראויים לשתיה שמדריגתו בנסתר כמו היין, שהרי היין יוצא מתוך פנימית הענב ומהסתר שלו ולפיכך יין בגמטריא שבעים וסוד גם כן ע', וזה מפני שעצם היין הוא דבר סוד נסתר פנימי שהוא נסתר בענב, ואין הדבר הזה דבר מקרה כלל כדמוכח בפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין לח, א) דקאמר שם יין נתן בשבעים אותיות וסוד נתן בשבעים אותיות נכנס יין יצא סוד עד כאן. ואין דבר זה דברי מליצה רק דברי אמת, כי היין בגמטריא סוד מפני שהוא פנימי נסתר יוצא מהסתר הענב, ולפיכך כאשר נכנס יין הוא מגלה הסוד, שהיין יש לו כח ושולט על הסוד ולכך ראוי שיהיו נבדלים ישראל מן האומות ביין הזה שהוא בגמטריא סוד, כמו שישראל נבדלים בכח פנימי נסתר שלהם. ואם ישתתפו ביחד ביין אחד הרי כאלו אינם מובדלים בפנימי שלהם, ומאחר שישראל הם מובדלים מן האומות בכח פנימי נסתר שלהם, צריך שיהיו מובדלים בדבר שהוא במדריגה זאת הפנימית שהוא יין שנתן בשבעים אותיות בשכיל שהוא דבר פנימי כדי שלא יהיה בטול אל הבדל ישראל מעלתם העצמית: